

एल.आर.एस. प्रणालीमध्ये नोंदविण्यात आलेल्या
ग्रामपंचायतीमार्फत अंमलबजावणी करण्यात
येणाऱ्या विकासकामांची देयके थेट ग्रामपंचायतीस
अदा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: विकास-२०१९/प्र.क्र.१२४/योजना-६

२५, बांधकाम भवन, मर्झबान रोड,

फोर्ट, मुंबई-४०० ००९

दिनांक : २० जानेवारी, २०२०.

संदर्भ :- ग्रामविकास विभागाचा समक्रमाकांचा शासन निर्णय, दि. ३१/३/२०१८.

प्रस्तावना:-

केंद्र व राज्य शासनाच्या धोरणानुसार शासकीय कार्यालयातील सर्व आर्थिक व्यवहार रोखरहीत, धनादेशरहीत व डिजीटल पद्धतीने करण्याविषयी आदेश असल्यामुळे ग्राम विकास विभागाने LRS (Liability Register System) ही संगणक प्रणाली ICICI बँकेच्या सहयोगाने विकसित केली आहे. LRS (Liability Register System) प्रणालीमध्ये विविध योजनेतील जी विकासकामे ग्रामपंचायतीस अथवा ग्रामपंचायतीने सदर काम कंत्राटदारास दिल्यास, अशा ग्रामपंचायतींना थेट निधी अदा करणे, वजावटीच्या रक्कमा जमा करणे याबाबत प्रणालीमध्ये अधिक सुगमता व मंजूरी प्रदान करण्यातील टप्पे कमी करण्याचे आवश्यक असल्याचे निर्दर्शनास आले आहे. त्यास अनुसरुन खालील सूचना निर्गमित करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक:-

जेव्हा एखाद्या ग्रामपंचायतीस विकासकामे अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून दिले जातात, ते एक स्थानिक स्वराज्य संस्था म्हणून उपलब्ध करून दिले जातात. एल.आर.एस. (Liability Register System) प्रणालीमध्ये एखाद्या ग्रामपंचायतीस काम प्रदान केल्यानंतर अथवा सदरहू काम ग्रामपंचायतींने कंत्राटदारास दिल्यास अशा कामांचे देयक मंजूरीसाठी जिल्हा परिषदेकडे जात होते. जिल्हा परिषद स्तरावर सदर देयके तपासल्यानंतर अंतिम प्रदानासाठी राज्य शासनाकडे अदा करण्यास ॲनलाईन सादर केली जात होती. राज्य स्तरावर ॲनलाईन अंतिम मान्यता प्रदान केल्यानंतर सदर देयकाची रक्कम ग्रामपंचायत अथवा ग्रामपंचायतीने नियुक्त केले असल्यास कंत्राटदाराच्या थेट खात्यावर जमा होत असे. सदर कार्यपद्धतीमध्ये वेळेचा अपव्यय होत असे.

सबब, एल.आर.एस. (Liability Register System) प्रणालीमध्ये नोंदविण्यात आलेल्या ग्रामपंचायतीमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येणाऱ्या विकासकामांसाठी पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती राबविण्यात यावी :-

- जिल्हा परिषदेकडून सदर काम ग्रामपंचायतीला अंमलबजावणीसाठी देण्याचा निर्णय घेतल्यानंतर सदर कामासंबंधी संबंधित ग्रामपंचायतीची एल.आर.एस. प्रणालीवर नोंद करावी.
- ग्रामपंचायतींना वाटप केलेली कामे ग्रामपंचायतींनी प्रचलित विहित पद्धतीने पूर्ण करावीत. त्याबाबतची देयके प्रचलित पद्धतीनुसार सक्षम प्राधिकाऱ्यांकडून तपासून त्यास मान्यता घ्यावी.

३. यानंतर संबंधित ग्रामपंचायतीच्या ग्रामसेवकांनी काम पूर्ण झाले आहे याची खातरजमा करूनच सदर कामाची देयके अदा करण्यासाठी सी.एस.सी. (CSC) - आपले सरकार प्रणालीवर नोंद झालेल्या कामापैकी पूर्ण झालेल्या कामांची नोंद करावी. यानंतर सदर कामांचे देयक एल.आर.एस. प्रणालीद्वारे राज्य शासनास मंजूरीसाठी ऑनलाईन सादर होईल.

४. तदनंतर सदर देयके राज्यस्तरावरुन निधी उपलब्धतेनुसार एल.आर.एस. प्रणालीवरुन अदा करण्यात येतील.

५. सदर देयकास राज्य स्तरावर ऑनलाईन अंतिम मान्यता प्रदान केल्यानंतर सदर देयकाची रक्कम ग्रामपंचायतीच्या खात्यावर थेट जमा होईल.

६. शासनाकडून LRS प्रणालीवरुन वजावटीच्या रक्कमासहीत (Gross Amount) ग्रामपंचायतीस निधी पूर्ण वर्ग करण्यात येईल. त्यानंतर ग्रामपंचायतीनी वजावटीची रक्कम संबंधित शासन खाती जमा करावी व उर्वरित रक्कम (Net Amount) कंत्राटदारास अदा करावी.

७. ग्रामपंचायतीनी सदर निधी प्राप्त होताच संबंधितांना तात्काळ वितरीत करावा. यामध्ये कोणत्याही प्रकारची अनियमितता, त्रुटी आढळल्यास संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करण्यात येईल.

८. सदर कामाच्या निधी विनियोगाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र स्थानिक लेखा परीक्षा कार्यालय, जिल्हा परिषद, महालेखापाल, मुंबई/नागपूर व शासनास उपलब्ध करून देण्यात यावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२००१२०१३०९४२६०२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव.

२. मा.राज्यमंत्री (ग्रा.वि.) यांचे खाजगी सचिव.
३. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-१ मुंबई/महाराष्ट्र-२ नागपूर.
४. महालेखापाल (लेख परीक्षा) महाराष्ट्र-१ मुंबई/महाराष्ट्र-२ नागपूर.
५. विभागीय आयुक्त, आयुक्त कार्यालय, सर्व विभाग.
६. जिल्हाअधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, सर्व जिल्हे.
७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व जिल्हे.
८. मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, सर्व जिल्हे.
९. जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व जिल्हे.
१०. नियोजन विभाग,(का-१४४४) मंत्रालय, मुंबई-३२.
११. वित्त विभाग (व्यय १५, अर्थसं-१६, अर्थसं-१७) मंत्रालय, मुंबई-३२.
१२. कार्यासन वित्त-७, वित्त-१, वित्त-८ ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. निवडनस्ती (का.यो-६), ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.